

Ən aşağı bal... Çox yüksək nəticə...

AYSU İSMAYILOVA: "AZƏRBAYCANDA SÜNİ İNTELLEKTİN GENİŞ TƏTBİQİNƏ, BU YOLLA MENTAL SAĞLAMLIĞIN QORUNMASINA ÇALIŞACAĞAM"

O, hələ təhsilini bitirmədən dünyanın 22 universitetindən magistratura üçün dəvət alıb. Hazırda Bakı Dövlət Universiteti Mexanika-Riyaziyyat fakültəsinin IV kurs tələbəsidir. Müsahibimiz Aysu İsmayılovanı təbrik edir, ona yeni uğurlar diləyirik.

- Aysu, istəyirəm ki, təhsil həyatının təməli olan məktəb dövründən başlayaq. Məktəb illərin necə keçib? Xüsusən abituriyent olduğun dövrü necə xatırlayırsan?

- Məktəb vaxtı, demək olar ki, həmişə əlaçı olmuşam. Texniki fənlərə xüsusi marağım olub, humanitar fənlərdən isə ən çox ədəbiyyatı sevmişəm. Riyaziyyatdan əvvəl çətinlik çəksəm də, yayda hazırlayıb yuxarı sınıf kitablarını da oxumuşdum və 7-ci sınıfdə olanda öz dərslərimlə yanaşı, 9-cu sınıfların da riyaziyyat dərslərində oturdurdum. 10-cu sınıfdən etibarən mən artıq 1-ci qrupa hazırlaşacağıma qərar verdim. Dillərə də çox marağım və həvəsim olduğu üçün rus dili və ingilis dilindən hazırlaşmaq çətin olmadı. 10-cu sinfin mart aylarından başlayaraq Oksfordda Cherwell məktəbində 6 ay təhsil aldım və 11-ci sınıfdə öz məktəbimə qayıtdım.

Riyaziyyata çox marağım və həvəsim olduğu üçün Bakı Dövlət Universitetinin "Riyaziyyat (təhsil İngilscə)" proqramına qəbul olmaq istədiyirdim. Və elə də oldu, avqust ayında mən 542 balla BDU-nun Riyaziyyat ixtisasına qəbul oldum.

- Universitetə qəbul olduğdan sonra ixtisasına bağlı əlavə kurs və ya təlimlərə getmişən?

- Universitetə qəbul olduğdan sonra riyaziyyatdan fərqli fənlər keçdikcə mənəm bu fənlərə həvəsim daha da artmağa başladı və mən dərslərdən əlavə riyazi kitablar oxuyurdum, yutubda dərslərə baxırdım. 1-ci kursda Proqramlaşdırma dərsi keçdikdən sonra isə mən riyaziyyatı proqramlaşdırma ilə əlaqələndirən hər hansısa bir sahə axtarmağa başladım. Bir neçə ay axtarırdıqdan sonra qarşıma Data Science, Artificial Intelligence kimi müasir sahələr çıxdı və mən on-line kurslar götürməyə başladım. 1 ildən sonra artıq mən riyazi biliklərimi proqramlaşdırma ilə təbii etməklə öz proyektlərimi hazırlayırdım. Ən əsas layihələrimdən biri dataları analiz etməklə "Paşa Sığorta"ya müraciət edən müştərilər üçün "Casco"nun maraqlı olub-olmadığını təyin etmək idi. Bu sahələrdə riyazi biliklərin nə qədər vacib olduğunu öyrəndim, çünki onları təbii etməklə bir neçə ciddi problemi həll etmək olar. Məsələn, riyazi tənliləri şəkillərə təbii etmək olar, bu da yoldakı gizli kameraların məşinini nömrələrini daha aydın şəkildə görməsinə üçün şərait yaradır. Və yaxud MRT və Tomografiya şəkilləri keyfiyyətsiz olarsa, Neyron Şəbəkələri təbii etməklə

onların keyfiyyətini artırmaq olar ki, bu da pasiyentlərin diaqnozunun daha dəqiq müəyyənləşməsinə kömək edir.

- Şahmatla maraqlandığını müsahibələrinde söyləmişən, bəs başqa hansı hobblərin var? Boş vaxtlarını necə doldurmuşun?

- Şahmatdan əlavə, boş vaxtlarımda skripka və piano çalmağı sevirəm. 7 il skripka və 5 il piano dərsləri almışam. Bunlardan başqa, proqramlaşdırma marağım olduğu üçün asudə vaxtlarımda proqramlaşdırma ilə oyunlar və saytlar düzəltməyi sevirəm. Gələcəkdə Süni İntellekt sahəsində biliklərimi dərinləşdirəndən sonra şahmat oyununa Süni İntellekti təbii etməyi planlaşdırıram.

Hazırlamaq istədiyim projelərdən biri də fake (yalan, saxta) xəbərləri və yaxud hansısa bir məhsul haqqında fake rəyləri Süni İntellektin köməkliyi ilə yüksək dəqiqliklə təyin edə bilməkdir. Bu da insanların mental sağlamlıqlarının qorunmasına böyük rol oynayacaqdır.

- Bəzi insanlar deyir ki, universitet sadəcə diplom verir, biliyi isə müvafiq kurslarla, təcrübə proqramları ilə öyrənmək olur, bəs sən bu fikirlə nə dərəcədə razısan?

- Mənim fikrimcə, universitet fundamental biliklər verir, bu bilikləri də əlavə kurslar, təcrübə proqramları ilə artırmaq olar. Universitetdə seminarlar, kollokviumlar olduğu üçün tələbələrin vaxtlarını düzgün bölməyə və intizamlı olmağa kömək edir.

- Bir çox tələbənin xaricdə oxumaq arzusu var, amma çoxu necə, hara müraciət etməli olduğunu bilmir. Sən bu barədə öz təcrübəni bölüşə bilərsən?

- Mən 3-cü kursun əvvəllərində öncə, saytlardan, istədiyim universitetlərin adlarını müəyyənləşdirib siyahıya yazdım. Bu siyahıda təxminən 40 universitet var idi. Sonradan hansı sahə üzrə təhsil almaq istədiyimi təyin etdim və qərara gəldim ki, həm riyaziyyata, həm kompüter elmlərinə marağım olduğu üçün hər iki ixtisasa müraciət edirəm. Hər universitetin adətən 3 şərti olur: bakalavr ixtisası ilə həmin ixtisasın hər hansısa əlaqəsi olmalıdır; keçid ortalama bal; ingilis dili biliyini göstərən hər hansı beynəlxalq sertifikat. Hər universitetin saytına daxil olaraq tədris etdikləri fənlərin adları, seçmə fənlərin strukturları ilə tanış oldum. Daha sonra həmin fakültədə çalışan professorların tədqiqat işləri ilə maraqlanmağa

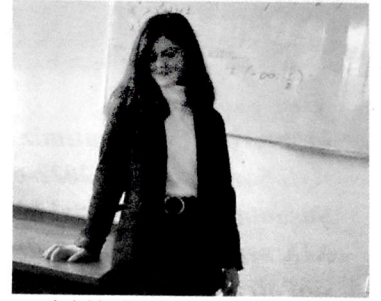
başladım və məqalələri oxumağa başladım. Beləliklə, özüm üçün hansı sahənin və yaxud hansı mövzunun daha maraqlı olduğunu təyin etdim. Proqramın quruluşu və tədqiqat sahəsinin mənə maraqlı olduğu 40 universitetdən 22 universiteti saxladım və hər universitet üçün onun digər universitetlərdən fərqləndirən xüsusiyyətlərini motivasiya məktubumda qeyd etdim. 3-cü kursun axırında CV hazırladım və 4-cü kursun əvvəlində müəllimlərimdən 2 tövsiyə məktubu aldım. Oktyabr ayından başlayaraq öncə İngiltərə, daha sonra Niderland, İsveç, Finlandiya və sair ölkələrin universitetlərinə müraciət etməyə başladım. Yanvar ayına kimi müraciət etdiyim universitetlərin yarısından çoxundan şərti qəbul almışdım və daha sonra IELTS imtahanı verdim və 7.5 bal topladım.

- Təqaüdlə dəvət aldığın universitetlə arasında, yaqın ki, hələ seçim edirsən. Bəs həmin seçim ərafəsində ən çox nəyə diqqət yetirirsən? Yəni universitetin ən çox hansı cəhəti sənin marağını cəlb edir?

- Universitetlərdə mənə ən çox cəlb edən oradakı tədqiqat sahəsidir və dərs zamanı müəyyən təcrübə proqramlarının və yaxud qrup şəklində projelərin olmasıdır. Məsələn, qəbul aldığım Imperial College London, University College London və Utrecht University-də Meta, Amazon, Google, Microsoft, Apple və sair məşhur şirkətlərlə əməkdaşlıq edir və həmin şirkətlərdə tələbən təcrübə keçməsinə imkan yaradır. Bu da dərs zamanı nəzəri biliklərlə yanaşı, praktik vərdişləri də öyrənməyə imkan yaradır. Hər ay bu şirkətlərin nümayəndələri vebinar keçirirlər, bu da həmin qlobal şirkətlərin problemlərini və onları həll etmək yollarını öyrənməyə fürsət yaradır. Beləliklə, universiteti bitirdikdə tələbələr artıq həm tədqiqat aparmağa, həm şirkətdə işləməyə hazır olurlar.

- Bir az da gələcək barəsində danışaq. Məsələn, hədəflərin nələridir? Azərbaycana qayıtdıqdan sonra nə etməyi düşünürsən?

- Ümumiyyətlə, hədəflərimdən əvvəlcədən danışmağı sevmirəm, düşünürəm ki, ən yaxşısı hədəflərimə çatdıqdan sonra onlar haqqında danışmaqdır. Amma hazırda arzularımdan biri magistratura təhsilimi bitirdikdən sonra öz ölkəmə qayıdıb Azərbaycan elminə töhfə vermək, burada Süni İntellektin daha geniş tətbiqinə çalışmaqdır. Çünki Süni İntellekt hələ ki bizim ölkədə

çox da inkişaf etməyib, amma onun köməkliliyi ilə bir çox problemləri həll etmək olar və yaxud insanların həyatlarını daha asanlaşdırmaq olar. Məsələn, Süni İntellekt robotu şagird və tələbələrə dərslərini-yoxlaya bilər, müəllim üçün uyğun cədvəl və yaxud material hazırlaya bilər. Bu da müəllimlərin administrativ işlərini məhdudlaşdıraraq onların dərs keçməyə daha da çox fokuslanmalarına və şəxsi həyatları üçün daha çox vaxt ayırmaqlarına kömək olaçaq. Bundan əlavə olaraq, Süni İntellekt hər tələbənin çətinlik çəkdiyi fənləri aradıb onlara həmin dərstdən əlavə material təklif etməkdə köməklik göstərə bilər. Xarici ölkələrdə riyaziyyat mexanika və fizika ilə yanaşı, biologiyaya, kimyaya, kosmologiyaya və kompüter elmlərinə tətbiqi öyrənir. Ona görə də, mən Azərbaycana qayıtdıqdan sonra əldə etdiyim bilikləri və təcrübəni, vebinar və bloq vasitəsilə, maraqlanan insanlar ilə bölüşmək istəyirəm.

- Təhsilini xaricdə davam etdirmək istəyən tələbələr var. Onlara bu prosesdə uğurlu olan biri kimi hansı məsləhətləri verərsən?

- Öncə, məsləhətim odur ki, özlərini yüz faiz hazır hiss etməsələr belə, universitetə müraciət etsinlər. Bəzi tələbələr universitet şərtlərini keçdikləri halda ictimai fəalliyətləri az olduğu üçün müraciət etməkdən çəkinirlər, amma distant təhsilə keçdiyimiz üçün ictimai fəalliyət az olsa belə, indiki vəziyyətdə bu fürsətdən istifadə edərək onlayn konfranslara qoşulub universitetin tədqiqat sahəsi ilə daha da yaxından tanış ola bilərlər. Bir çox universitetlər pandemiya vaxtında mühazirələrini yutub kanalında yerləşdirib. Həmin dərslərə baxmaqla həm biliklərini artırmaqla yanaşı, həm də bunları motivasiya məktublarında qeyd edə bilərlər. Ortalamalaya aşağı olan tələbələr isə müxtəlif testlər (GRE, GMAT) verməklə yüksək bal topladıqları halda öz ortalama ballarını kompensasiya edə bilərlər. İkinci məsləhətim odur ki, müraciət etməyə tez başlasınlar. Müraciət prosesi çox uzun çəkir. Keyfiyyətli sənədlər yığmaq üçün ən azından 1 il vaxt ayırmaq lazımdır. Üçüncü məsləhətim də odur ki, heç vaxt özlərini kiminləsə müqayisə etməsinlər, çünki onlarla birlikdə minlərlə tələbələr universitetlərə müraciət edir. Kiminsə güclü profilini gördükdə bəzi tələbələr qəbul ala bilməyəcəklərini düşünüb müraciət etmirlər, amma həmin insanın göstəricilərinin komissiyaya tərəfindən qiymətləndirilməsinin bu spektrdə əvvəldə və yaxud axırda olacağı müəyyən etmək mümkündür. Ona görə də müraciət edin. Çünki müraciət etməyəndə sizin qəbul olma şansınız sıfırdır, amma müraciət etdikdə qəbul olma şansınız çox artar.

Səvinc İBRAHİMZADƏ
BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin
III kurs tələbəsi